

Peti
ENERGETSKI SAMIT
u Bosni i Hercegovini

Implemented by
giz

POD POKROVITELJSTVOM

Ministarstvo vanjske trgovine
i ekonomskih odnosa BiH

Državna regulatorna komisija
za električnu energiju (DERK)

Regulatorna komisija za energetiku
Republike Srpske (RERS)

Regulatorna komisija za energiju
u Federaciji BiH (FERK)

STATUS I IZAZOVI TRŽIŠTA U ENERGETSKOJ TRANZICIJI

mr. sc. Edin Zametica
sekretar

Državna regulatorna komisija za električnu energiju

Neum, 17. april 2019. godine

Uvodna napomena

Sadržaj prezentacije nužno ne predstavlja
zvanična stajališta Državne regulatorne
komisije za električnu energiju

Sektor energije – ključne riječi

- Rekonstrukcija
- Sinhronizacija
- Reforma
- Prestrukturiranje (i Privatizacija)
- Deregulacija
- Integracija
- (Energetska) Zajednica

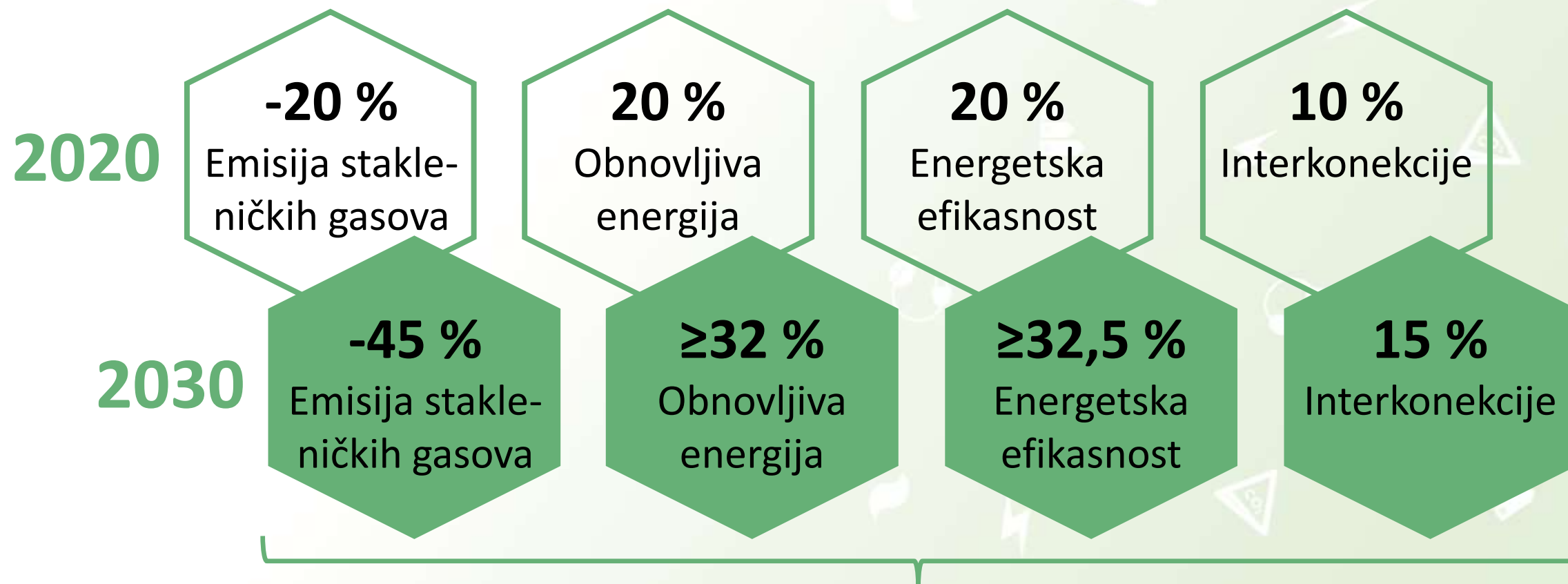
ENERGETSKA TRANZICIJA

- Održiv digitalizirani sistem
- Aktivno učešće i zaštita kupaca
- Slobodan tok energije

Energetska unija – dimenzije

Sigurnost, solidarnost i povjerenje
Integrirano unutrašnje tržište energije
Energetska efikasnost
Klimatska akcija – dekarbonizacija
Istraživanje, inovacije i konkurentnost

Tranzicija – Glavne ciljne veličine EU

Uredba (EU) 2018/1999 o upravljanju + indikatori

Opredjeljenje/politika (u) BiH

- **Euroatlantske integracije**, Sektor energije – ispred drugih
- **Međunarodni ugovori**
 - Ugovor o **energetskoj povelji**
 - Ugovor o uspostavi **Energetske zajednice (EU paketi)**
 - Sporazum o **stabilizaciji i pridruživanju EU**
 - **Pariški sporazum** o klimatskim promjenama
- **Berlinski proces** – Inicijativa za 6 zemalja Zapadnog Balkana
 - **Mapa puta** za implementaciju inicijative ‘Zapadni Balkan 6’ (WB6)

Tranzicija tržišta električne energije – ciljevi

- Povezivost – jačanje sigurnosti snabdijevanja
- Deregulacija proizvodnje
- Razdvajanje ODS-ova, nove uloge
- Novi učesnici u sektoru
- Institucionalno organizirano tržište i povezivanje tržišta
- Zaštita kupaca i kvalitet snabdijevanja

Evolucija tržišta energije

Velike promjene u energetsom sistemu – **ekološke politike i razvoj tehnologije**

- Povećan udio (intermitirajućih) obnovljivih izvora energije
- Distribuirana proizvodnja, novi učesnici na tržištu
- Tehnologija: pametna brojila, pametne mreže, digitalizacija
- Zabrinutost u pogledu sigurnosti snabdijevanja
- Kupci: sve više svjesni (PCT, cijene, povjerenje, privatnost, okoliš)

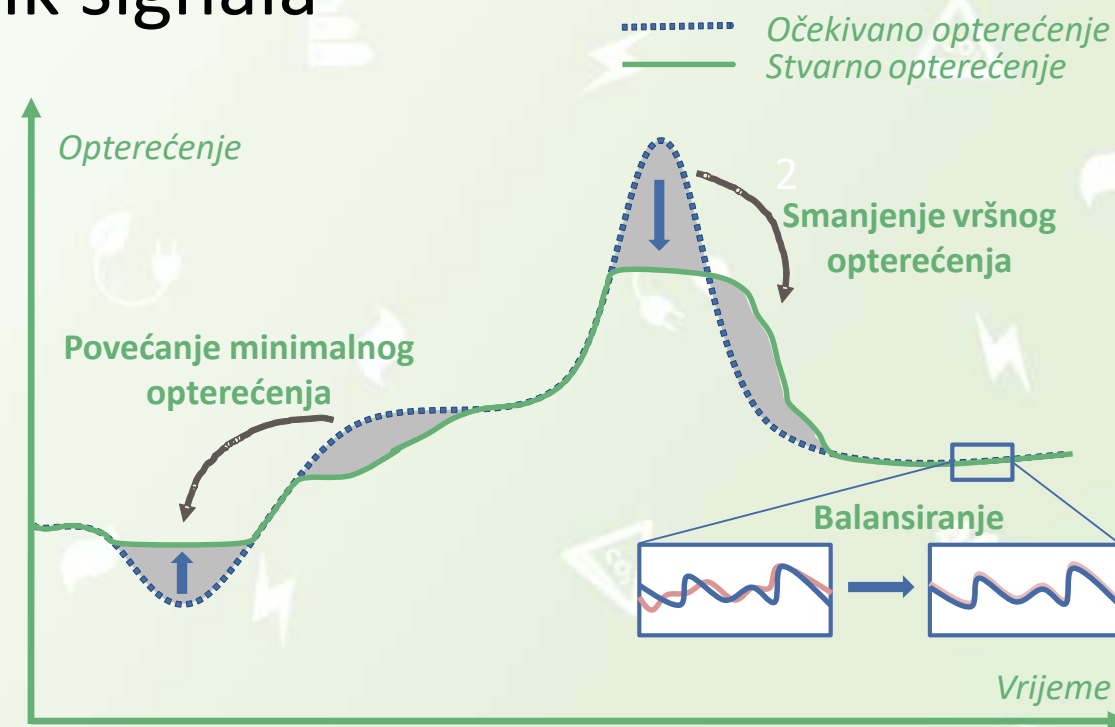
Fleksibilnost na strani potražnje (DSF) je dio odgovora

Izravnavanje krive opterećenja

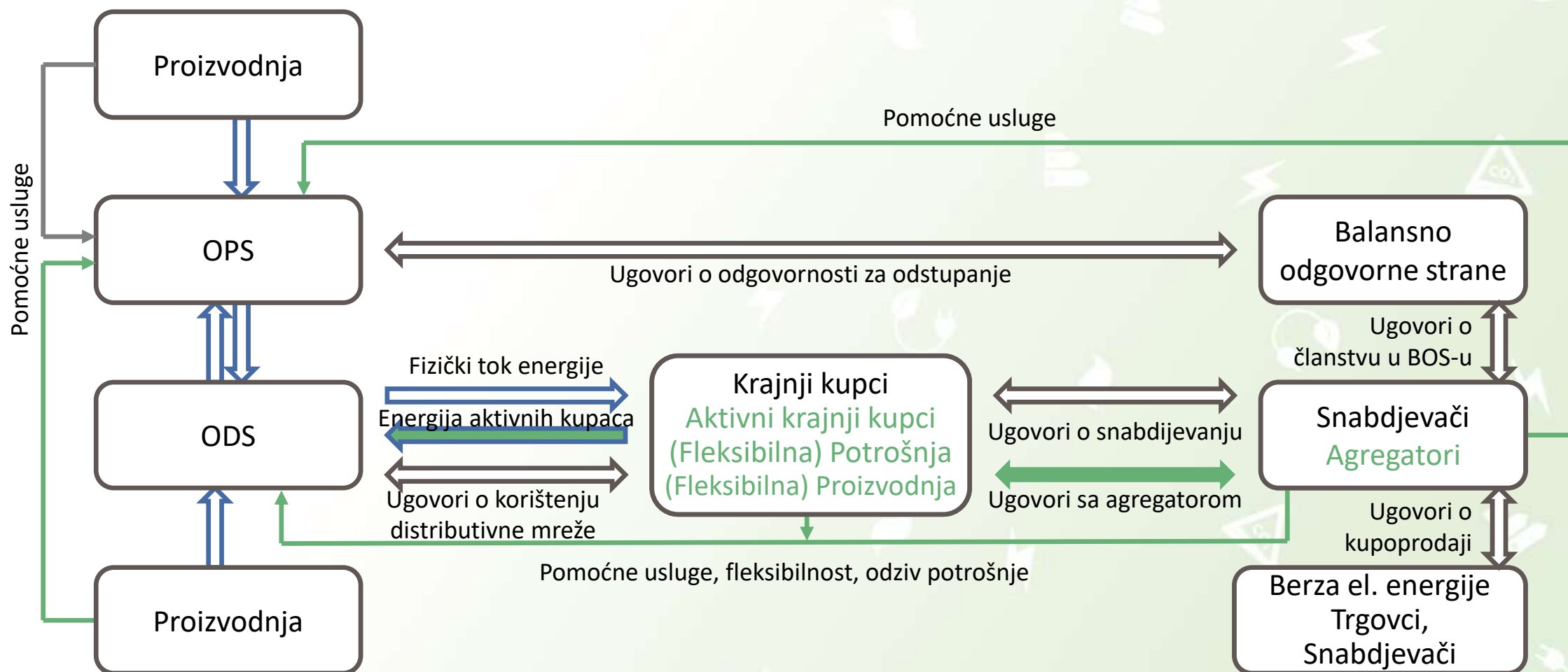
Fleksibilnost – sposobnost (aktivnih) potrošača da promijene svoj profil kao odgovor na neki oblik signala

Vrijednosti DSF-a:

- Balansiranje
- Kapacitet
- Proizvodnja
- Mreža

Primjer modela tržišta – novi učesnici

Integrirani energetska i klimatski plan BiH - NECP

- Uredba (EU) 2018/1999 o upravljanju energetskaom unijom
- Ministarsko vijeće EnZ (januar 2018.): **Preporuka za izradu NECP-a**
- Uključiti svih pet dimenzija energetska unije
- Zajednički obrazac
 - Pregled i proces donošenja plana
 - Nacionalni ciljevi
 - Politike i mjere
 - Trenutno stanje i projekcije prema postojećim politikama i mjerama
 - Procjena uticaja planiranih politika i mjera

Energetska unija

Sigurnost, solidarnost...

Integrirano tržište energije

Energetska efikasnost

Dekarbonizacija

Istraživanje, konkurentnost

NECP Bosne i Hercegovine – Dimenzija tržište

- **Nacionalni ciljevi**
 - **Interkonektori**, Ključni infrastrukturni **projekti**, Institucionalno **organizirano tržište**, Regionalna **integracija i povezivanje** tržišta, Razvoj fleksibilnosti i adekvatnosti sistema, **ODS - razdvajanje** i nove uloge, **Novi učesnici** i usluge na tržištu, **Zaštita** kupaca, Nacionalni ciljevi smanjenja energetske siromaštva
- **Politike i mjere**
 - Usklađivanje zakonodavstva sa EU *acquis*-em, Regionalna saradnja
- **Trenutno stanje i projekcije** prema postojećim politikama i mjerama (2040.)
- **Procjena uticaja planiranih politika i mjera**
 - Potrebne investicije (postojeći tokovi, pretpostavke ulaganja, sektorski ili tržišni faktori rizika i barijere, analiza dodatne finansijske podrške)

Zaključne poruke

- **Kompleksnost** elektroenergetskog sektora (višedimenzionalnost i slojevitost problema)
- Značajne aktivnosti na liberalizaciji **tržišta** električne energije u BiH su realizirane, neophodno dalje djelovanje
- Izazovi: dalje **usklađivanje legislative**, jačanje/izgradnja institucija, usaglašavanje energetske **politike**, izrada i provođenje strateških dokumenata (**NECP**,...)
- Informiranje, edukacija, znanje, **razumijevanje**

**Nastaviti energetska tranziciju,
nastaviti put u Evropsku uniju
jer je to prije svega **interes**,
a potom **obaveza**
elektroenergetskog sektora
Bosne i Hercegovine!**

